UUTISET

Uskon, että maaseudulla asuvat ihmiset ymmärtävät rakennustensa ja miljöön arvon, ja haluavat niitä säilyttää. Heidän omat juurensakin ovat osa kylän historiaa. **KAAVOITUSKONSULTTI HELENA VÄISÄNEN**

Fennovoima kertoo torstaina ydinvoimakumppaneistaan

Valio pysyy hankkeen takana

Fennovoima tiedottaa tämän viikon torstaina, ketkä sen osakkaista jatkavat ydinvoimahankkeessa. Yhtiön omistajien oli viime perjantaina ilmoitettava jatkostaan Pyhäjoen ydinvoimalahankkeessa.

Meijeriyhtiö Valio tukee ydinvoimalahanketta osakasyhtiö Majakka Voiman kautta. Viestintäjohtaja **Pia Kontunen** vahvisti asian MT:lle.

Osakasyhtiö Pohjois-Suomen Voiman omistaja Itä-Lapin Energia päätti sen sijaan vetäytyä Fennovoiman ydinvoimalahankkeesta.

Fennovoiman omistajiin kuuluvat simolainen Rantakairan Sähkö ja Imatran Seudun Sähkö ovat edelleen mukana ydinvoimahankkeesta.

”Olemme mukana”, kommentoi perjantaina Rantakairan Sähkön sekä osakasyhtiön Pohjois Suomen voiman toimitusjohtaja **Pasi Syrjälä**.

Imatran Seudun Sähkö on mukana ydinvoimalahankkeessa. Yhtiön väistyvä toimitusjohtaja **Aimo Sepponen** kertoi MT:lle perjantaina, että yhtiön johto arvioi viime torstaina voimalahankkeen kannattavuuslaskelmia ja piti niitä kannattavina.

”Voimalahanke on pitkän tähtäimen hanke”, hän perusteli.

Fennovoima tiedottaa?

Voimajunkkarien 5,4 prosentin omistajaryhmästä valtaosan kanta on edelleen auki. Voimajunkkarien toimitusjohtaja sekä myös Jylhän Sähköosuuskunnan toimitusjohtaja **Markku Pernaa** kommentoi perjantaina, että Fennovoima tiedottaa osakkaiden puolesta 14. marraskuuta.

Edelleen auki ovat Alajärven Sähkön, Jylhän Sähköosuuskunnan, Kuoreveden Sähkön, Lehtimäen Sähkön ja Vimpelin Voiman kannat.

Seinäjoen Energia ja Ääneseudun Energia ovat mukana hankkeessa. Vaasa Sähkö on jäänyt sen ulkopuolelle.

Rosatomin rooli epäselvä

Lukumääräisesti ylivoimaisesti suurin osa Fennovoiman omistajista on jo päättänyt olla mukana ydinvoimalan rakentamishankkeessa, jota yritys vie eteenpäin venäläisen Rosatomin kanssa.

Kokonaisomistuksesta määrä vastaa reilua kolmannesta. Ainakin 13 yritystä tai energialaitosta 67:stä on päättänyt luopua omistuksestaan ja 34 on päättänyt tähän mennessä olla mukana.

Kauppalehden (8.11.) mukaan Rosatom-yhtiö pyytää Venäjän hallitukselta noin 80 miljardin ruplan (1,83 miljardia euroa) avustusta, jotta se voi hankkia 34 prosentin osuuden uudesta ydinvoimalasta. Lehti siteerasi talouslehti Kommersantia.

Outokumpu puntaroi

Ydinvoimalayhtiöstä 14,6 prosenttia omistava Outokumpu on edelleen mukana. Lopullisesti osallistumisesta päätetään kuitenkin vasta, kun kaikki keskeiset sopimukset on neuvoteltu venäläisen laitostoimittajan Rosatomin kanssa.

Monien muiden osakasyhtiöiden, Talvivaaran, Componentan, Ovakon, AGA:n, Rautaruukin, Bolidenin ja Keskon omistaman Kestran, kannat ovat edelleen auki.

JANNE IMPIÖ

Kunnat kaipaavat joustoa sote-rajoihin

Selkeä enemmistö sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain väliraporttia kommentoineesta tahoista kaipaa joustoa sote- ja perustason alueiden kriteereihin.

Vastaajista 60 prosenttia kannatti entistä joustavampia rajoja.

Toisaalta monissa lausunnoissa todettiin, että sote-alueen vähintään 50 000 asukkaan väestöpohja on liian vähäinen erikoissairaanhoidon järjestämiselle.

Erityisesti Paras-lain nojalla muodostetuille toimiville yhteistoiminta-alueille toivottiin jatkoa.

Monet toivovat vastuukuntamallin rinnalle vaihtoehdoksi kuntayhtymää.

Sosiaali- ja terveysministeriön kyselyn mukaan tarkasti määriteltyä asukaslukua ei pidetä välttämättä tarkoituksenmukaisimpana kantokyvyn mittarina.

Pienet ja suuret kunnat ovat eri mieltä äänivallasta päätöksenteossa. Vastuukuntamallia koskevissa kysymyksissä oli huomattavan paljon hajontaa kuntakoon mukaan.

Suuri osa alle 20 000 asukkaan kunnista pitää tärkeänä, että näillä kunnilla on mahdollisuus kuulua suoraan sote-alueen päättävään toimielimeen, eikä vain välillisesti perustason alueen jäsenyyden kautta.

Erityisesti pienten kuntien lausunnoissa suhtaudutaan kielteisesti siihen, että kuntien äänimäärä päätöksenteossa sidottaisiin kuntien asukaslukuun ilman äänileikkuria.

Yli 50 000 asukkaan kunnat taas kannattavat, että kunnan asukasluku on äänivallan peruste.

Pienet kunnat eivät myöskään halua, että sote-alueen vastuukunnalla olisi otto-oikeus sote-alueen yhteisen toimielimen päätöksiin. Suurista kunnista hieman yli puolet oli samaa mieltä.

Väliraportista lausui yhteensä 383 kuntaa, sairaanhoitopiiriä ja muuta toimijaa. Kysely on luettavissa sosiaali-ja terveysministeriön verkkosivulla.

JANNE IMPIÖ

Yrittäjäjärjestö halajaa kuntien töitä yrityksille

Suomen Yrittäjät on julkaissut kymmenen teesiä kuntien tuottavuuden parantamiseksi. Varatoimitusjohtaja **Anssi Kujalan** mielestä kunnissa tarvitaan täydellinen ajattelutavan muutos, jotta hallituksen asettamat kuntien säästötavoitteet toteutuisivat.

Kuntien menopaineiden vuoksi edessä on veroprosenttien ja palvelumaksujen kiristys, ellei kuntien tuottavuus nouse, kuuluu arvio.

Yrittäjien mukaan ongelmallista on, että lait ohjaavat kuntia tuottamaan palvelut itse. Kujalan mielestä samalla unohdetaan vastuu markkinoiden toimivuudesta tai kustannustehokkuudesta.

Yrittäjien mielestä kuntien tuottamien palveluiden kustannukset ja laatu pitäisi saada läpinäkyviksi ja vertailukelpoisiksi muiden palveluntuotantomuotojen kanssa.

Kuntapäättäjät saisivat myös paremmat välineet arvioida palvelujen ulkoistamisen kannattavuutta, jos myös kustannuslaskelmia parannettaisiin.

Teesien perusteella yrittäjien etujärjestö ajaa yrittäjille entistä laajempia kunnallisia palvelumarkkinoita.

Esimerkiksi yrittäjien mielestä kunnille annetut tehtävät olisi arvioitava uudestaan, jotta tehtävien vähennys voisi lisätä yksityistä tarjontaa.

Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen on asettava erilleen. Kuntien palvelustrategia on tehtävä pakolliseksi ja kuntien oman tuotannon kustannukset avattava.

Kuntapalvelujen ulkoistaminen tehostaisi palveluita, mutta kunnalla säilyisi vastuu markkinoiden toimivuudesta.

Myös palvelujen mitoitusvaatimuksia ja normeja pitäisi kevennettävää.

Yrittäjien etujärjestö julkisti viime huhtikuussa selvityksen kuntien kaikista tehtävistä.

Se arvioi, että jopa kolmannes kuntien 535 lakisääteisestä tehtävistä pitäisi arvioida uudelleen.

JANNE IMPIÖ

MARKKU VUORIKARI

Pakkalan asukkaat rakensivat osan kevyen liikenteen väylästä talkoilla. Vasemmalla on yhä toimiva kyläkoulu. Tien toisella puolella näkyy yksi kylän viidestä broileritilasta.

Kangasala sovittelee asutusta broileritilojen ympärille

Kangasala haluaa keskittää maaseudun asuinrakentamisen vireimpiin kyliin lähelle palveluita. Kaavan vaikutukset jännittävät Pakkalan broileritilallisia.

KANGASALA (MT)

Miten sovittaa uusia asuintontteja kylään, jossa on ennestään lähekkäin viisi broileritilaa ja sikatila, historiallisesti arvokkaita rakennuksia ja järvi- ja peltomaisema?

Kangasalan Pakkalassa yhtälöä ratkotaan kyläyleiskaavan avulla. Kunnan palkkaama kaavoituskonsultti aloitti syksyllä kaavan valmistelun asukkaiden ja maanomistajien kanssa. Jos yhteistyö sujuu jouhevasti, kaava voisi valmistua noin vuoden päästä. Pakkala on entisen Sahalahden kunnan historiallinen keskus.

Sahalahden nykyinen keskustaajama kehittyi Saarioisten tehtaiden lähelle viiden kilometrin päähän. Sitä kautta vedettiin uusi maantie 1960-luvulla. Pakkalan merkitys pieneni, mutta maaseutukyläksi se on yhä varsin vilkas: kyläkauppa ja koulu ovat säilyneet näihin päiviin asti.

”Kylä ei ole kuollut, vaikka monet toiminnot ovat lähteneet”, summaa kylän keskellä broilereita kasvattava **Erkki Mäkijärvi**.

Maatilat työllistävät

Pakkalan vireys on osin broileritilojen ansiota. Kylän viisi tilaa tuottavat yhteensä 4,5 miljoonaa kiloa broilerinlihaa vuodessa, mikä on 4–5 prosenttia kotimaisesta tuotannosta. Suuret tilat työllistävät myös ulkopuolista työvoimaa.

Kylälle leimalliset elinkeinot on tarkoitus huomioida kaavassa. Broilerinkasvattajia jännittää, mitä se merkitsee käytännössä.

Mäkijärveä huolestuttaa, että tuleva asuinrakentaminen rajoittaa eläintilojen tarpeita. Laskennalliset hajuhaitat määrittelevät, kuinka lähelle broilerihallia taloja saa rakentaa. Jos rajoitus pätee myös toisinpäin, uusien hallien rakentaminen tilakeskuksen yhteyteen voi muuttua hankalaksi.

”Ei me voida tietää, jatkuuko kotieläintuotanto tämmöisenä, laajeneeko se, vai supistuuko”, Mäkijärvi toteaa.

Toinen broileri-isäntä, **Juha-Pekka Toukola**, arvelee eläinten tarvitsevan tulevaisuudessa lisätilaa.

”Mennään aivan varmasti vielä suurempiin yksiköihin. Broilerin kulutus on se joka kasvaa, ennusteet ovat hyvät.”

Säännöt selkenevät

Isäntien mielestä kaavan hyvä puoli on, että se toisi työrauhan. Voimassa oleva yleiskaava olisi peruste rakennuslupien myöntämiselle. Tähän asti jokainen rakennushanke on vaatinut suunnittelutarveratkaisun. Myönteistä olisi myös kyläkoulun ja -kaupan säilyminen uusien asukkaiden turvin.

Kaavoituskonsultti **Helena Väisäsen** mukaan kaava parantaa kotieläintilojen oikeudellista asemaa. Uudisasukkaan on turha valittaa esimerkiksi hajuhaitoista, jos kaikki tieto on jo kaavassa selvillä. Väisänen on vieraillut kaikilla tiloilla ja käy läpi niiden tulevaisuuden suunnitelmat. Myös yleisötilaisuus on järjestetty.

Broilerintuottajat Juha-Pekka Toukola ja Erkki Mäkijärvi jännittävät, miten maatilojen tarpeet huomioidaan kaavassa.

Uusista tonteista huolimatta Pakkala säilyy maaseutumaisena, Väisänen vakuuttaa. Uudet rakennuspaikat sijoitetaan välljästi pääosin peltojen välisille metsäsaarekkeille, kuten kylässä on tähänkin asti ollut tapana. Tonttien koko kaava-alueella on vähintään 2 000–4 000 neliömetriä, sen ulkopuolella vähintään puoli hehtaaria.

Kaava luo rajoja

Isännät toivovat tonttien jaossa tasapuolisuutta. Alustavasti suunnitelmana on jakaa paikat vuoden 1959 emätilatarkastelun mukaan. Se ei välttämättä miellytä kaikkia.

Kaava luo rajan, joka väistämättä jakaa maanomistajia.

Kaavan ulkopuolelle jäävästä alueesta tulisi reunavyöhykettä, jonne kunta ei asutusta toivo.

Yhteensä kaava-alue ulottuu noin kilometrin päähän joka suuntaan kylän keskustasta.

Väisäsen mukaan kaavan rajauksessa huomioidaan olemassa olevat rakenteet, kuten vesi- ja viemäriverkko. Myös maisema otetaan huomioon jättämällä pelto- ja järvinäkymät avoimiksi.

Kaava osoittaa arvokkaimmat vanhat rakennukset säilytettäviksi.

Se ohjeistaa myös, miten uudet rakennukset pitäisi sijoittaa tilakeskuksiin ja muuhun ympäristöön.

”Uskon, että maaseudulla asuvat ihmiset ymmärtävät rakennustensa ja miljöön arvon, ja haluavat niitä säilyttää. Heidän omat juurensakin ovat osa kylän historiaa”, Väisänen sanoo.

HENRIK SCHÄFER

Ensimmäinen neljästä kyläkaavasta

Kangasala haluaa lisätä omakotitonttien tarjontaa kylissä, joissa on säilynyt palveluita, kertoo kunnan kaavoitusarkkitehti **Markku Lahtinen**.

Pakkalan kaava valmistuu ensimmäisenä yhteensä neljästä kyläyleiskaavasta. Uudet, kylän keskukseen sijoittuvat asukkaat voisivat turvata palvelujen säilymisen.

”Palvelukylät eivät ole olleet omakotirakentajien suosikkikohteita. Mieluummin tukisimme näitä kyliä”, Lahtinen sanoo.

Omakotirakentajat ovat suosineet taajamien reuna-alueita sen sijaan, että sijoittuisivat kävelymatkan päähän palveluista.

Hajalleen rakentaminen johtuu Lahtisen mukaan osin siitä, että koko Tampereen seudulla kunnilla ei ole ollut riittävästi tonttitarjontaa. Kyläkaavat luovat kerralla rakennuspaikkoja yksityismaille maaseudulla.

Kunnan näkökulmasta asutuksen hallitsematon laajeneminen voi tulla kalliiksi

Lahtisen mukaan lievealueille vaaditaan herkästi esimerkiksi katuvalaistusta.

Myös pyörä- ja kävelytiet maksavat. Kangasalla niihin kuluu moninkertainen summa asukasta kohden Tampereeseen verrattuna.

HENRIK SCHÄFER

Useita malleja kuntien palvelutuotantoon

RÄÄKKYLÄ (MT)

Kuntien palvelutuotannon erilaisia malleja pitäisi kokeilla rohkeasti.

”Kuntia ei pidä ajaa yhteen ainoaan hallintolaatikkoon”, esittää kuntatutkija **Jenni Airaksinen** Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulusta.

”Se mikä sopii yhdelle kunnalle, voi sopia monelle muullekin, mutta ei kaikille.”

Airaksinen puhui Rääkkylässä Pohjois-Karjalassa järjestetyssä kuntaseminaarissa.

Airaksisen lisäksi seminaarissa puhuivat kunnan eläkkeelle jäävä kunnanjohtaja **Yrjö Eronen**, Keskuskauppakamarin toimitusjohtaja **Risto E. J. Penttilä** ja mediavaikuttaja **Mikael Pentikäinen**. Kaikki puhujat moittivat valtion kaavamaista kunta- ja sote-uudistuksen valmistelua.

> Rääkkylä sai kapinakunnan maineen, kun se lähti itse ratkomaan omia ongelmiaan. Edelläkävijöitä pitäisi kannustaa.«
>
> RISTO E.J. PENTTILÄ

Kapinakunta ulkoisti

”Sosiaali- ja terveyspalveluiden ulkoistus toi palveluiden järjestämisen takaisin kunnan käsiin”, totesi kunnanjohtaja Eronen. Kunnan sote-palvelut ulkoistettiin vuonna 2011 yksityiselle palveluntuottajalle.

”Meitä vähäteltiin, peloteltiin ja uhkailtiin. Mutta sen lisäksi, että saimme palvelut takaisin kunnan käsiin, turvasimme lähipalvelut.”

Nyt Rääkkylä hoitaa sosiaali- ja terveyspalvelunsa taloudellisemmin kuin ennen ulkoistamista.

Sekä perusterveydenhuolto että erikoissairaanhoito maksetaan samalta tililtä.

Esimerkiksi erikoissairaanhoidon menot ovat alentuneet 14 prosenttia eli 400 000 euroa.

Rääkkylä irtautui neljän keskikarjalaisen kunnan yhteisestä sosiaali- ja terveyspalveluiden Helli-liikelaitoksesta vuoden 2011 alussa.

”Olimme silloin Suomen valvotuin kunta”, kertoi Eronen.

Mallin muutos

Keskuskauppakamarin Penttilä muistutti, että pelkkä ulkoistaminen ei riitä, myös toimintamallia on muutettava. Vasta toimintamallin muutos synnyttää säästöjä.

”Rääkkylä sai kapinakunnan maineen, kun se lähti itse ratkomaan omia ongelmiaan. Edelläkävijöitä pitäisi kannustaa.”

Hyvin hoidettu julkinen sektori on perinteisesti ollut Suomen kilpailukyvyn valttikortti. Nyt megamuutokset ja superselvitykset lamauttavat kuntasektorin.

Penttilä asetti seuraavan vuosikymmenen haasteeksi pienentää julkisen sektorin osuutta bruttokansantuotteesta.

Tunteita tarvitaan

Mikael Pentikäinen muistutti kunta-asioihin liittyvän tunteita.

”Se on unohdettu. Tunteet ovat myös välttämättömiä järkevien päätösten tekemiseksi”, pohti Pentikäinen.

Hänen mielestään Suomen koko julkinen johtaminen pitäisi uudistaa, kuntauudistus ei riitä.

”Lopetetaan ministeriöt ja hävitetään luonnottomat rajat aluehallinnosta.”

”Suomeen tarvitaan lisää yrittäjyyttä, luottamusta ja uutta johtajuutta.”

SARI PENTTINEN

PÄIVÄN KYSYMYS

Lammaspäivät järjestetään kahdesti vuodessa.

Mitä kuuluu lammastalouteen?

Valtakunnalliset lammaspäivät järjestetään kahdesti vuodessa, keväällä ja syksyllä.

Viime viikolla lampurit kokoontuivat Joensuuhun. Kuinka paljon tapahtumapäivät keräsivät osallistujia Pohjois-Karjalan lampureiden puheenjohtaja Helinä Leppänen?

Vuosikokoukseen osallistui viime torstaina noin 50 henkeä, perjantain seminaaripäivää seurasi noin 90 henkeä ja opintoretkelle lauantaina lähti noin 70 henkeä.

Lammaspäivät ovat kullanarvoinen paikka lampureille vaihtaa ajatuksia ja kokemuksia toistensa kanssa. Pro Agria -keskusten liitto ja Suomen Lammasyhdistys järjestävät tapahtuman. Me paikallisyhdistyksenä olimme mukana antamassa vinkkejä opintoretkikohteista sekä esittelemässä paikallisia lammastuotteita.

Mitä lampureille kuuluu?

Lammastalous ammattimaistuu Suomessa koko ajan. Lammaspäivät ovat hyvä paikka kuulla eri alueiden lampureiden haasteista. Meillä Itä-Suomessa teurastusongelmat aiheuttaa isoja ongelmia. Se tekee lähilihan tuotannon lisäämisestä vaikeaa.

SARI PENTTINEN

POLITIIKASTA LYHYESTI

Arktiselle ministerille nopea tyrmäys

Eduskunnan puhemies **Eero Heinäluoma** (sd.) ehdottaa hallitukseen uutta ministeriä, joka vastaisi arktisesta yhteistyöstä. Heinäluoma kertoi ehdotuksensa lauantain Helsingin Sanomissa (HS).

”Hallituksen pitäisi näyttää kykynsä arktisella puolella, ja se vaatisi vahvaa johtajuutta. Voisi olla eduksi, että hallituksessa olisi arktisen yhteistyön ministeri”, Heinäluoma arvioi.

Ulkoministeri **Erkki Tuomioja** (sd.) ei kannata puoluetoverinsa esitystä. Ministerin kannan kertoi HS sunnuntaina. Tuomiojan mukaan Pohjoismaat ovat sopineet, että ulkoministerit päättävät arktisen alueen asioista Pohjoismaiden ministerineuvostossa.

Lehti oli kysynyt asiasta myös ulkomaankauppa- ja eurooppaministeri **Alexander Stubbin** (kok.) kannan. Hänkään ei kannata uutta ministerinvirkaa. Nykymalli toimii Stubbin mielestä hyvin.

Kansalaiset säästäisivät maahanmuutosta

Kansalaisten niukka enemmistö laittaisi kuntatehtävistä maahanmuuttajien palvelut säästökuurille. Asia selviää Kunnallisalan kehittämissäätiön teettämästä kyselytutkimuksesta, jossa kysyttiin, miten kuntatehtäviä pitäisi rahoittaa.

Kyselyyn vastanneet haluaisivat pitää kuntien voimavarat pitkälti nykyisellään.

Mikael Pentikäinen keskustan ehdokas eurovaaleissa

Helsingin Sanomien entinen vastaava päätoimittaja **Mikael Pentikäinen** lähtee keskustan ehdokkaaksi ensi kevään eurovaaleihin. Hän kertoo, että puolueen johto kysyi häntä ehdokkaaksi pian sen jälkeen, kun hänet oli erotettu päätoimittajan tehtävästä.

Pentikäinen johti opiskeluaikanaan keskustan opiskelijaliittoa, mutta jätti puolueen jäsenyyden aloittaessaan toimittajan uran. Hän aikoo nyt liittyä keskustan jäseneksi. Pentikäisen kampanjapäällikkö on **Pekka Perttula**, joka on aiemmin toiminut keskustan puoluesihteerinä ja puolueen pää-äänenkannattajan Suomenmaan päätoimittajana.